

Aldona Genovaitė Černiauskienė (Karaliūtė) gimė 1926 m. birželio 27 d. Biržuose. Tėvas Anupras Karaliaus žuvo 1942 m. Rusijos lageryje, brolis studentas už pagrindinę veiklą 1946 m. buvo suimtas ir kalintas. 1948 m. tremiamųjų sąrašuose atsidūrė ir kiti šeimos nariai. Abi su motina tremties išvengė, bet tremtinio vaiko bei našlės dalios, sovietiniu laikotarpiu virtusios tam tikra dėme, – ne.

1944 m. Aldona baigė Biržų gimnaziją, 1946 m. – Kauno mokytojų seminariją, o 1955 m. – Šiaulių mokytojų institutą, įgijo lietuvių k. mokytojos specialybę. Mokytojauti pradėjo Butniūnų mokykloje, vėliau dirbo Biržų II vidurinėje mokykloje (dabartinė „Aušra“). Bendras pedagoginis stažas – 55 metai. Mirė 2014 m., palaidota Biržuose.

A. Černiauskienė buvo talentinga pedagogė, Biržų krašto patriotė, aktyvi visuomenininkė, scenos entuziastė, reprezentavusi Biržų kraštą įvairiuose šalies renginiuose. Ji aktyviai dirbo LPKT sąjungos Biržų filialo iniciatyvinės grupėje, buvo Istorinės atminties sekcijos vadovė, choro „Tremties aidai“ viena įkūrimo iniciatorių. 1990–1995 m. ji – Biržų miesto tarybos deputatė, Žaliųjų judėjimo narė, sąjūdiatė, neįgaliųjų bendrijos „Viltis“ tarybos narė, literatų klubo „Versmė“ vadovė, jos eilės tapo Biržų miesto himnu. Mokytoja daug nuveikė įamžindama istorinę atmintį Biržų rajone. Rinko atsiminimus, rašė straipsnius, parengė genocido aukų sąrašus, organizavo paminklų genocido aukoms ir rezistencijos dalyviams statybas, padėjo užmegzti emocinį ryšį su tremtiniais ir politiniais kaliniais Biržų krašto muziejui „Sėla“ fondų skyriui renkant istorinę medžiagą. Mokytoja daug prisidėjo prie Biržų gimnazijos istorijos muziejaus kūrimo, buvo aktyvi renginių dalyvė.

Dar gimnazistė ji kūrė choreografinius vaizdelius, įvairias inscenizacijas, vėliau – scenarijus valstybinių švenčių minėjimams, juos vedė, buvo nenuilstama tautinių šokių kolektyvų vadovė. Už nuopelnus Lietuvai 2000 m. apdovanota Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino 1-ojo laipsnio medaliu, 1998 m. Lietuvos tremtinių ir politinių kalinių sąjungos antrojo laipsnio žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“, Meno saviveiklos žymūnė (1979), 2012 m. laikraščio „Šiaurės rytai“ organizuotuose iškiliausių biržiečių rinkimuose išrinkta Metų Šviesuole.

Kaupė ir saugojo asmeninį archyvą: šeimą, giminę, draugus, darbinę, kultūrinę ir visuomeninę veiklą menančių dokumentinį paveldą. Tėvų sodyboje širdies formos akmeniu ir užrašu įamžino tėvo Anupro Karaliaus atminimą.

Už galimybę archyvą pristatyti visuomenei dėkojame mokytojos vaikams: dukrai Audronei Žilinskienei ir sūnui Mindaugui, – pasirinkusiam vienuolio kelią, – broliui Gailestingojo Jėzaus Marija Elijui.

Biržų krašto muziejaus „Sėla“ inf.